Kollegastøtteordninger - kjært barn har mange navn

Ukom

ERFARINGER FRA KOLLEGASTØTTEORDNINGER

Kollegastøtteordninger - kjært barn har mange navn

Publisert 22. juni 2023

ISBN 978-82-8465-031-9

Kollegastøtte er ikke et entydig begrep, og det finnes heller ikke én type kollegastøttemetodikk. Det kan være utfordrende for virksomheter som ønsker å starte med kollegastøtte å finne ut hva som er kunnskapsbaserte kollegastøtteordninger med tilhørende strukturert opplæring etter anerkjent metodikk.

I denne rapporten bruker vi ordet kollegastøtteordning om alle typer kollegiale støtteordninger der et helsepersonell (kollega) har fått opplæring i en metodikk, som gir forutsetninger for å gi støtte gjennom samtaler med kolleger i en vanskelig situasjon. Vi gir eksempler på kollegastøtteordninger som gis både på individuelt nivå og gruppenivå.

Kollegastøtteordninger er ett av flere virkemidler for ivaretakelse, psykososial støtte og forebygging av yrkesrelaterte helseplager hos helsepersonell. Gjennom utdannelse og spesialisering er det flere helsepersonellgrupper, eksempelvis psykologer, leger og sykepleiere, som har obligatorisk veiledning som kan fange opp utfordringer hos den enkelte. Det blir jobbet med at det å ta vare på seg selv og søke støtte og hjelp når man har behov for det blir tatt inn i medisinutdanningene. Verdens legeforening (World Medical Association) har i en revisjon i 2017 av den universelle legeeden, kjent som Genève-deklarasjonen, tatt legens plikt til å ta vare på seg selv med i eden. Vår evne til å ta vare på oss selv i vanskelige situasjoner har likevel sine begrensninger. De kan være problemstillinger som det kan være nyttig å ta opp med en likeverdig part, gjerne med samme fagbakgrunn, med felles oppfatning av hvor skoen trykker. I helsetjenesten har det derfor blitt etablert kollegastøtteordninger som kan tilby samtaler og støtte.

Opprinnelsen til kollegastøtteordninger

Kollegastøtte ble tatt i bruk av politiet i USA på 1950-tallet. Mange politibetjenter brukte alkohol eller andre rusmidler til å døyve negative følelser knyttet til en tøff arbeidshverdag. Politiet så derfor et behov for en ordning der en kollega med kjennskap til politiets hverdag, kunne gi støtte til andre politibetjenter ut fra et likemannsprinsipp. Etter hvert ble det erfart at dette støttende likemannsprinsippet hadde nytte også for andre problemstillinger enn rusbruk. Andre yrkesgrupper utsatt for psykiske belastninger og stress i arbeidet, så at politiets kollegastøttearbeid også kunne være aktuelt for dem (29).

I Norge innførte politiet kollegastøtteordning (KSO) på systemnivå i hele etaten så tidlig som i 1992. Målet med politiets KSO var å forebygge eller redusere blant annet stressbelastninger og følelsesmessige traumer hos polititjenestemenn. Ordningen er også evaluert (30).

Stor variasjon

I vår undersøkelse har vi sett at det er stor variasjon i tilbudet i ulike kollegastøtteordninger. Variasjonen viser seg på flere måter. Innholdet i støtteordningene, og organisering varierer. Vi ser også variasjon mellom virksomheter, der noen støtteordninger er innført på systemnivå i hele organisasjonen, mens andre kun finnes i enkeltavdelinger.

Det er også stor variasjon mellom tilbud om kollegastøtteordninger til medlemmene i de ulike yrkesforeningene i helse- og omsorgstjenesten.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924